

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และ ข้อเสนอแนะ

การศึกษาการดำเนินงานตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน
ในจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ
ตามลำดับดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีการดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียน
เอกชน ในจังหวัดมหาสารคาม ทั้ง โดยรวมและรายด้าน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
โรงเรียน ครูผู้สอนและผู้ปกครองนักเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ของ
โรงเรียนเอกชนในจังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของบุคลากรที่มีสถานภาพต่างกัน
ทั้ง โดยรวมและรายด้าน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย
ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอนและผู้ปกครองนักเรียน

สมมติฐานการวิจัย

1. การดำเนินงานตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนในจังหวัด
มหาสารคาม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอนและผู้ปกครองนักเรียน
ทั้ง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

2. การดำเนินงานตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของบุคลากรที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ทั้งโดยรวมและ รายด้าน

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการดำเนินงานตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัย นำหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ของกระทรวงศึกษาธิการมาเป็นกรอบแนวคิด 6 ด้าน คือ (สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2547 : 5-7)

1. ด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม
2. ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก
3. ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก
4. ด้านการบูรณาการการเรียนรู้
5. ด้านการประเมินผลพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก
6. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และ ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนเอกชน ในจังหวัดมหาสารคาม ที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย ปีการศึกษา 2548 จาก 19 โรงเรียน (กลุ่มส่งเสริมการศึกษาเอกชน . 2548 : 2) ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน 19 คน ครูผู้สอน 366 คน และ ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 3,430 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 3,815 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และ ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนเอกชน ในจังหวัดมหาสารคามที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย จำนวน 551 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากนั้นกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด . 2545 : 43) และ เทียบสัดส่วนตามจำนวนประชากรของแต่ละ โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้

- 2.2.1 ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 18 คน
- 2.2.2 ครูผู้สอน จำนวน 188 คน

- 2.2.3 ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 345 คน
รวมทั้งสิ้น จำนวน 551 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

- 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็น

3.1.1 ผู้บริหารโรงเรียน

3.1.2 ครูผู้สอน

3.1.3 ผู้ปกครองนักเรียน

- 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินงานตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย
ของโรงเรียนเอกชน 6 ด้าน ตามกรอบแนวคิด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามกระบวนการ ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่เก็บคืนจากกลุ่มตัวอย่าง
2. ข้อมูลตอนที่ 1 วิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

3. ข้อมูลตอนที่ 2

3.1 วิเคราะห์ระดับการดำเนินงานตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย
ของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดมหาสารคาม โดยรวม รายด้านและรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย
(Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานตามหลักการจัดการศึกษา
ปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน
ครูผู้สอนและผู้ปกครองนักเรียน ทั้งโดยรวมและรายด้าน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน
ทางเดียว F - test (One - way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำ
การทดสอบเป็นรายคู่ตามวิธีของ Scheffe'

4. ข้อมูลตอนที่ 3 นำข้อเสนอแนะที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด แยกตาม
สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มาวิเคราะห์เนื้อหาและแจกแจงความถี่เรียงลำดับ
แล้วคิดเป็นร้อยละ ของข้อเสนอแนะแต่ละด้าน

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยการดำเนินงานตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดมหาสารคาม สรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. การดำเนินงานตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการบูรณาการการเรียนรู้ ด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม และ ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก, ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอน กับ ครอบครัวของเด็ก ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่า

ผู้บริหาร โรงเรียน โดยรวมมีการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการบูรณาการการเรียนรู้ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอน กับครอบครัวของเด็ก และด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ตามลำดับ

ครูผู้สอน โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม, ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก, ด้านการบูรณาการการเรียนรู้, ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก และ ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ตามลำดับ

ผู้ปกครองนักเรียน โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม ด้านการบูรณาการการเรียนรู้ และด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก , ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านที่ 1 การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับ

ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาครอบคลุมภาระงาน การจัดการศึกษาทุกด้าน การกำหนดวิสัยทัศน์ของหลักสูตรสถานศึกษาชัดเจน สอดคล้องกับ นโยบายของสถานศึกษา และการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาเด็กทุกด้าน , การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยคำนึงถึงความสนใจ ความต้องการ ความแตกต่างและ ความสามารถของเด็กทุกคน ทั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาส และเด็กพิเศษ, การกำหนดพันธกิจ เป้าหมาย หรือจุดหมายของหลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ตามลำดับ

ด้านที่ 2 การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก โดยรวมมีการ ดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการดำเนินงานอยู่ในระดับ มาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ การจัดสภาพแวดล้อมให้เด็ก ได้อยู่ในที่ที่สะอาด ปลอดภัย อากาศสดชื่น ผ่อนคลายไม่เครียด แสงสว่างเพียงพอ ไม่มีเสียง รบกวน , การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อให้เด็กมีโอกาสได้เลือกเล่นกิจกรรมอิสระเสรี มีของเล่น หลากหลายเหมาะสมกับวัย การจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและโลกที่ เด็กอยู่ รวมทั้งพัฒนาการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม, การจัดสภาพแวดล้อมนอกห้องเรียนร่มรื่น สวยงาม กว้างขวางเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก และการมีส่วนร่วมในการจัดสภาพ แวดล้อมของเด็กและผู้ปกครอง ตามลำดับ

ด้านที่ 3 การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ครูผู้สอนมีการ พัฒนาตนเอง ปรับปรุง ใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับเด็ก การมีส่วนร่วม ของผู้ปกครอง และชุมชนในการวางแผนสนับสนุนเข้าร่วมกิจกรรมและการประเมินพัฒนาการ และการนำเทคโนโลยี/นวัตกรรมมาใช้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของ เด็ก, การจัดกิจกรรมให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิต ของเด็ก , การจัดกิจกรรมส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม และทักษะการใช้ชีวิต ประจำวันอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ตามลำดับ

ด้านที่ 4 การบูรณาการการเรียนรู้ โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ การจัดการเรียนรู้ในแต่ละวันให้เด็กเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม กับวัยและพัฒนาการ การจัดกิจกรรมแต่ละครั้งเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะและหลาย ประสบการณ์สำคัญ และการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมและวัฒนธรรม

ที่เด็กอาศัยอยู่, การบูรณาการกับด้านคุณธรรม ค่านิยมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามลำดับ
 ด้านที่ 5 การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ การวางแผนประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครูและผู้ปกครอง การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน เลือกใช้เครื่องมือประเมิน สรุปและรายงาน และการเลือกใช้วิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสมและหลากหลายสำหรับใช้ประเมินและบันทึกพัฒนาการ ตามลำดับ

ด้านที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ การให้ความสำคัญกับครอบครัวเด็ก การมีส่วนร่วมในกิจกรรมระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และการประชุมผู้ปกครอง เพื่อรับทราบข้อมูล , การรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ปกครอง ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดมหาสารคาม ของผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน และผู้ปกครองนักเรียน พบว่า ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันทางสถิติ

3. วิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน และผู้ปกครองนักเรียน แยกตามสถานภาพ พบว่า

ผู้บริหาร โรงเรียน ได้เสนอแนะในการดำเนินงานตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดมหาสารคาม เรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ได้แก่ สภาพแวดล้อมจะต้องสะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย เหมาะสมกับวัย , ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก ได้แก่ ควรมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้ปกครองนักเรียนกับโรงเรียนเป็นประจำ ด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม ได้แก่ การสร้างหลักสูตร ควรเหมาะสมกับวัย และพัฒนาการของเด็ก สอดคล้องกับความต้องการ และสภาพชุมชน/ท้องถิ่น , ด้านการบูรณาการการเรียนรู้ ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ต้องยึดหลักการบูรณาการให้มากที่สุด และ ด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม ได้แก่ หลักสูตรสถานศึกษา จะต้องเกิดจากความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและผู้ปกครอง , ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ได้แก่ ให้มี

การประเมินพัฒนาการเด็กทุกด้านอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง เป็นปัจจุบัน และนำผลการประเมินไปปรับปรุง พัฒนาการเด็ก ตามลำดับ

ครูผู้สอน ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดมหาสารคาม เรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ ด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม ได้แก่ การสร้างหลักสูตร ควรเหมาะสมกับวัยผู้เรียน สอดคล้องกับสภาพชุมชน และท้องถิ่น ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก ได้แก่ ควรจัดให้ครูออกเยี่ยมนักเรียนและครอบครัวนักเรียน และด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมต้องร่มรื่น สะอาด ปลอดภัย และเหมาะสมกับวัยของเด็ก, ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก ได้แก่ ครูและผู้ปกครอง ควรติดต่อสื่อสารกันตลอดเวลา ตามลำดับ

ผู้ปกครองนักเรียน ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดมหาสารคาม เรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ ด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม ได้แก่ สถานศึกษาควรจัดทำหลักสูตร ให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก สอดคล้องกับสภาพชุมชน/ท้องถิ่น และคำนึงถึงความสนใจ ความต้องการ ความแตกต่าง และความสามารถของเด็ก ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ได้แก่ สถานศึกษาควรจัดสภาพแวดล้อม ให้สะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย และมีของเล่นที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัยและเอื้อต่อการเรียนรู้ และ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก ได้แก่ ควรรายงานความก้าวหน้าด้านพัฒนาการของเด็ก ให้ผู้ปกครอง ทราบเป็นระยะ ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการวิจัยการดำเนินงานตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอนและผู้ปกครอง นักเรียน มีประเด็นที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก การดำเนินงานตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดมหาสารคามทุกโรงเรียน มีกระบวนการดำเนินงานที่ต้องให้

บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ตั้งแต่ขั้น การวางแผน การประเมินความต้องการ ความจำเป็นของโรงเรียน การวิเคราะห์สาเหตุ และพิจารณาหาแนวทางแก้ไขตามประเด็นสำคัญ การดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การกำหนดแผนปฏิบัติการรายปี และการดำเนินการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 43 ที่กำหนดให้การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ โดยมีการกำกับ ติดตาม การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ และต้องปฏิบัติตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ มาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกัน คุณภาพภายนอก มาตรา 48 กำหนดให้สถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา และให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผย ต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา นั่นคือ โรงเรียนทุกโรง ทั้งโรงเรียนของรัฐ และ โรงเรียนเอกชน ในระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับ อุดมศึกษา ต้องมีการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาทุกปี รับการตรวจสอบและทบทวน คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อย่างน้อยหนึ่งครั้ง ในทุกสามปี และรับการประเมินคุณภาพภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษา (สมศ.) อย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี และกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย ระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน และปฐมวัย ที่มีผลให้ทุกโรงเรียนต้องดำเนินการ การปฏิรูปการศึกษาตามนโยบาย ของรัฐบาล ประกอบกับในสภาวะปัจจุบัน สังคมได้มีการเปลี่ยนแปลงไปสู่โลกไร้พรมแดน ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การดำเนินชีวิตและการพัฒนาสังคม ได้ตระหนักถึงความสำคัญและ ความจำเป็นของการศึกษาอย่างเห็น ได้ชัด ทุกฝ่ายนับตั้งแต่รัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ ผู้มีส่วน ในการจัดการศึกษา ผู้มีส่วนได้เสีย ผู้มีผลกระทบจากการจัดการศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาทุกระดับ อีกทั้งโรงเรียนเอกชนมีจำนวนมากขึ้น ศูนย์เด็ก ปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก็เพิ่มขึ้นเช่นกัน ทำให้โรงเรียนเอกชนต้องแข่งขัน กันเองในทุกด้าน แข่งขันกับศูนย์เด็กปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และต้องแข่งขัน กับโรงเรียนของรัฐบาล ทุกโรงเรียนจึงมีความกระตือรือร้น มีความต้องการพัฒนาให้ทันต่อ การเปลี่ยนแปลง การแข่งขัน และให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม จึงทำให้ทุกโรงเรียน

มีการดำเนินงานตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยในทุกด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้อง รัติพร ภาธรธวานนท์ (2538 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและ ครูผู้สอน ที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับวิไล ธนวิวัฒน์ (2541 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า สภาพการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับก่อนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ สุกัญญา มหาวงศ์ (2541 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา ในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร จัดกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม สอดคล้องกับสิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2545 : 1 - 2) ที่พบว่า การจัดการศึกษาและบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย ในประเทศไทย จำแนกเป็นรายด้าน โดย ภาพรวมแล้ว โรงเรียนมีศักยภาพอยู่ในระดับมาก ด้านคุณภาพการบริการที่จัดให้แก่ผู้เรียน ในโรงเรียน เป็นรายด้าน โดยภาพรวมแล้ว โรงเรียนมีศักยภาพด้านคุณภาพการบริการที่จัด ให้แก่ผู้เรียนในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก และด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย โดยภาพรวมแล้ว โรงเรียนมีศักยภาพด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก

ด้านที่พบว่ามีผลการดำเนินงานระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบูรณาการการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การบูรณาการการเรียนรู้ เป็นวิธีการและแนวทางในการจัดการเรียนรู้ ตามแนวทางปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งทุกโรงเรียนจะต้องมีการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้ โดยการบูรณาการการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะ หลายประสบการณ์ อย่างเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ สอดคล้องกับบริบทของสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัย อยู่ อันส่งผลให้เด็กได้รับการพัฒนาในทุกด้านพร้อม ๆ กัน อีกทั้งโรงเรียนเอกชน มีอิสระ มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการ และการเลือกสรรหาครูที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้และวุฒิ/วิชาเอก หรือครูพันธุ์ใหม่ ได้ตามความต้องการ ส่วนด้านที่พบว่ามีผลการดำเนินงานระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การประเมินพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็ก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย เป็นเรื่องที่มีความยุ่งยากสลับซับซ้อน มีหลายขั้นตอน ใช้เครื่องมือที่หลากหลายและวิธีการประเมิน ที่เหมาะสม จึงทำให้ครูผู้สอนดำเนินการประเมินและบันทึกพัฒนาการเด็กไม่ครอบคลุมทุกด้าน ขาดการประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย ไม่รายงานผลการประเมินพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็กให้ผู้บริหารและผู้ปกครองทราบเป็นระยะ ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ สอดคล้องกับทิพย์ภาพร งอยหล้า (2543 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ปัญหาการจัดการอนุบาลศึกษาของ โรงเรียนเอกชน ปีการศึกษา 2542 จังหวัดกาฬสินธุ์ มีปัญหาในด้านการประเมินผล มากที่สุด

เมื่อจำแนกตามสถานภาพ พบว่า ทั้งผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอนและผู้ปกครอง นักเรียน แต่ละสถานภาพ โดยรวม มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แต่ละสถานภาพ มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาก่อนภาคบังคับที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ในอันที่จะช่วยส่งเสริมให้เด็กปฐมวัย ได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับวัย และพัฒนาการ ทั้งนี้เนื่องจากเด็กวัยนี้ เป็นวัยที่มีพัฒนาการทุกด้านเจริญเติบโตในอัตราที่สูงที่สุด โดยเฉพาะระบบประสาทและสมอง และเป็นระยะที่เกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด ศักยภาพ แห่งการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่าง ๆ สามารถพัฒนาได้อย่างเต็มที่ หากได้รับการส่งเสริม ที่ถูกต้อง และการจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นวางรากฐานเบื้องต้นของชีวิต และเตรียมความพร้อม ให้แก่เด็กก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษา อีกทั้งปัจจุบัน โรงเรียนเอกชนมีอิสระในการหารายได้ เพื่อพึ่งตนเองจากการขายบริการทางวิชาการในรูปแบบต่าง ๆ การหารายได้จากทรัพย์สินของ โรงเรียน การระดมและเงินบริจาคในรูปของเงินสมทบ ผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอนและผู้ปกครองนักเรียน ได้เห็นความสำคัญดังกล่าว จึงได้ร่วมมือกันดำเนินการจัดการศึกษาให้ เป็นไปตามเจตนารมณ์ข้างต้นนี้ เพื่อให้เกิดคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ทุกฝ่ายจึงดำเนินการ อยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามสถานภาพ พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน และ ผู้ปกครองนักเรียน มีการดำเนินงานตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ทั้งโดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เนื่องจาก ทุกโรงเรียน ได้ให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา ของโรงเรียน รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษามากขึ้น และรัฐมีบทบาทในการจัดการศึกษาเอกชนลดน้อยลง ผู้ปกครองมีความสนใจการศึกษาของ บุตรหลาน การรับรู้ข่าวสารรวดเร็ว ทัวถึง สอดคล้องกับรัตนา เฝ่าวงศา (2542 : บทคัดย่อ) ที่ พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา มีปัญหาการจัดการอนุบาลศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมและรายด้าน ทั้ง 6 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามหลักการจัดการศึกษา ปฐมวัย ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน และผู้ปกครองนักเรียน พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียน ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

ของโรงเรียนเอกชน ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก คือ สภาพแวดล้อม จะต้องสะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย เหมาะสมกับวัย และด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับ ครอบครัวของเด็ก คือ ควรมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้ปกครองนักเรียนกับโรงเรียนเป็นประจำ มากเป็นอันดับแรก รองลงมา ได้แก่ ด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม คือ การสร้างหลักสูตร ควรเหมาะสมกับวัย และพัฒนาการของเด็ก สอดคล้องกับความต้องการ และสภาพชุมชน/ท้องถิ่น และด้านการบูรณาการการเรียนรู้ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ต้องยึดหลักการบูรณาการให้มากที่สุด ครูผู้สอน ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงาน ตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน ด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม คือ การสร้างหลักสูตร ควรเหมาะสมกับวัยผู้เรียน สอดคล้องกับสภาพชุมชนและท้องถิ่น มากเป็นอันดับแรก รองลงมา ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก คือ ควรจัดให้ครูออกเยี่ยมนักเรียนและครอบครัวนักเรียน ส่วนผู้ปกครองนักเรียน ให้ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน ด้านการสร้าง หลักสูตรที่เหมาะสม คือ สถานศึกษาควรจัดทำหลักสูตร ควรเหมาะสมกับวัยของเด็ก สอดคล้องกับสภาพชุมชน/ท้องถิ่นและคำนึงถึงความสนใจ ความแตกต่าง และความสามารถ ของเด็ก มากเป็นอันดับแรก รองลงมา ได้แก่ ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ของเด็ก คือ สถานศึกษาควรจัดสภาพแวดล้อมให้สะอาด ร่มรื่น ปลอดภัยและมีของเล่น ที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัย และเอื้อต่อการเรียนรู้ จากข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และผู้ปกครองนักเรียน แสดงให้เห็นว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน เพื่อให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานนั้น จำเป็นจะต้องมีการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม กับวัย ของเด็ก สอดคล้องกับบริบทสังคม วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ คำนึงถึงความสนใจ ความแตกต่าง และความสามารถของเด็ก จัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและนอกห้องเรียน ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ของเด็กอย่างหลากหลาย และเหมาะสมกับวัยของเด็ก และผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน/ท้องถิ่น ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้แก่บุตรหลานของตนเอง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

จากผลการวิจัย การดำเนินงานตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดมหาสารคาม พบว่า สถานศึกษา ควรปรับปรุง ดังนี้

1.1 ด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม สถานศึกษาควรจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่เกิดจากความร่วมมือของผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอนและผู้ปกครองนักเรียน ให้เหมาะสมกับวัยของเด็กและคำนึงถึงความสนใจ ความต้องการของเด็กและผู้ปกครอง ความแตกต่างระหว่างบุคคล

1.2 ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก สถานศึกษาควรจัดสภาพแวดล้อมให้สะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย และมีของเล่นที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัย และเอื้อต่อการเรียนรู้

1.3 ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก สถานศึกษาควรนำเทคโนโลยี/นวัตกรรมมาใช้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

1.4 ด้านการบูรณาการการเรียนรู้ สถานศึกษาควรจัดการเรียนรู้ โดยยึดหลักการหนึ่งแนวคิดเด็กเรียนรู้ได้หลายกิจกรรม

1.5 ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก สถานศึกษาควรจัดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

1.6 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก สถานศึกษาควรมีโครงการเยี่ยมบ้านเด็ก และรายงานความก้าวหน้าของเด็กให้ผู้ปกครองทราบ และมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างครูผู้สอนกับผู้ปกครองเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพ เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นข้อมูลสำหรับการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

2.2 ควรวิจัยเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทั้งเขต เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยไปเป็นแนวทางการดำเนินงานตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ของเขตพื้นที่การศึกษาให้มีมาตรฐาน และเป็นแนวทางการดำเนินงานที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน